

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 98. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 1-го травня 1941. No. 98. Jersey City, N. J., Thursday, May 1, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕРґей 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕРґей 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ЗАЯВИВ, ЩО ПОСИЛАТИМЕ ВОЄННІ КОРАБЛІ ВСЮДИ, ДЕ ТРЕБА

ВАШИНґТОН. — На пресовій конференції президент Рузвельт заявив, що посилає для патрулювання американські військові кораблі всюди, де цього вимагає національна безпека, не оглядаючись на довжину миль. Всі ті, що напружують мачи диння американських кораблів на основі його попередніх слів, помиляються, говорив президент Рузвельт. Кораблі підуть всюди і будуть патрулювати всі моря, в їх найдавших закутках, коли цього потрібно. А тим самим американські військові кораблі підуть і на воєнні води та не будуть узягднати того перстена, який довкола Англіїських островів затупили німецькі морські сили.

Президент також заявив, що після всякої правдоподібності виледазі Америка вишле у своїх власних кораблях до Англії певне число цивільних літаків. Тих літаків дуже потрібно Англії. Їх потрібно до вишколу пілотів, до транспортів війська і різних матеріалів, до розвідної служби; а навіть їх можна переробити до бомбування і наїзду на ворожі території.

АДМІРАЛ СТАРК ПРО МОРСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

ВАШИНґТОН. — Перед делегатами американської торговельної палати виступив промову шеф морських операцій, адмірал Гарольд Старк. Він сказав, що бажав би розказати приватним дещо про конвої, але це військові тайни і про них не слід говорити. Зате він сказав, що американські військові кораблі заступаються на дві тисячі миль в глибокі моря для патрулювання морських ширин. Зпочатку він сказав, що вони заступаються аж на три тисячі миль, та з цього виходило, що вони підїжджають вже аж до берегів Європи. Описав він справив це і рішуче заявив, що це була його помилка і кораблі їдуть лиш на дві тисячі миль вглиб океану. Адмірал Старк також натякнув, що вкотре Америка владість частину с. 4-го до розпоряджості Англії, в її битві за Атлантику. Чим Америка буде сильна спавнина, тим сильшу поміч дїставатиме Англії, говорив він.

РЕЗИГНАЦІЮ ЛИНДБЕРГА ПРИНЯТО

ВАШИНґТОН. — Департамент війни прийняв резигнацію Чарлса Линдберга з його рангі полковника. З тої нагоди персональний секретар президента Рузвельта, Ерлі, заявив, що цікаво було б знати, чи Линдберг також зрештує зо свого медалью, який він одержав від Німеччини чотири роки тому? Ерлі також заважив, що коли ходити про рангу полковника, то Линдберг всеодно дістав її більше для прикраси, ніж для самої служби. Так, що великої втрати з цієї причини армія не зазнає. З цих заваг Ерлього вносять, що уряд надобре розглянувся на Линдберга.

НАС ЧЕКАЮТЬ ВЕЛИКІ ПОДАТКИ.

ВАШИНґТОН. — Перед американською торговельною палатою виступив промову секретар торговлі, Джес Джонс і сказав, що заки Америка переведе свою кампанію зброєння, то задовжиться на яких 90 біліонів доларів, не включаючи тих грошей, які стягне з податків. А податки будуть зростати й американське громадянство буде мусіло принести великі жертви. Це, що ми бачили дотепер, це ніщо в порівнянні з тим, що буде.

ПОДВОЄННЯ ПОДАТКІВ У КАНАДІ.

ОТАВА. — Канадський уряд рішив подвоїти всі податки, щоб покрити воєнний бюджет, який вносить один біліон і 768 мільонів доларів, на 12 мільонів всего канадського населення. Відтепер платитимуть податки люди, що заробляють по \$700 річно, коли вони неможуть. Жонаті зачинають платити від \$1,200. Ті, що зароблять небагато, платитимуть 15% від податкової суми, поверх \$700, чи \$1,200. Ті, що зароблять більше, платитимуть більше. Корпорації платитимуть по 40% від податкової суми.

НАЗИВАЄ СЕНАТОРІВ „ПІДРИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ”.

БЕЛВЕДЕР (Ідиой). — Окружний суддя Вільям Пірс, в своїй промові до новонатуралізованих громадян, сказав, що „колиб сенатори Гвілер і Най вислали до твого дому брошурки, пірви їх. Бо це підривні. Сенатор Гвілер і Най стараються вбити кліна в американську суспільність”. Названі сенатори є завзятими противниками вступлення Америки в війну. І часто критикують теперішню американську заграничну політику.

ВАЛЯТЬ ЧУДОВУ РЕЗИДЕНЦІЮ.

НЬО ЙОРК. — Власник чудової резиденції, Вулдон Мейнор, що колись коштувала близько мільон, рішив її повалити, бо зависокі податки і йому вона не виплачується. В тій резиденції є 50 кімнат, дуже гарний купальний басейн і всялякі інші люксові урядження. Резиденція положена на Лонг Айленді, зараз над морем.

ВЯЗНІ НЕ ДБАЮТЬ ЗА РЕЛІГІЮ.

НЬО ЙОРК. — На окружних нарадах тюремних священників, священник Скот, який обслуговує тюрму в Обурні, Н. Й., заявив, що його в'язні не цікавляться релігією і не хочуть ходити на богослуження. Та це тому, говорив священник Скот, що вони мають в своїх келіях всякі уліпшення, між ними радіа з наушними слухавками і про інші речі вони не дбають.

ПРОГРАМА XX. Звичайної Конвенції УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЯКА ВІДБУДЕТЬСЯ

В PENN HARRIS HOTEL HARRISBURG, PA.

ПОЧИНАЮЧИ ВІД 12-го ТРАВНЯ (MAY) 1941. РОКУ

Того дня, а саме 12-го травня, точно в годині 9-тій рано розпочнуться в готелі PENN HARRIS конвенційні наради, на які мають явитися всі Делегати й Делегатки. Порядок нарад буде такий:

1. Відкриття конвенції головним передсідником У. Н. Союзу.
2. Звідолення Провірочної Комісії.
3. Вибір голови конвенції, двох заступників і двох секретарів.
4. Вибір отсих комісій:
 - а) Комісія Виборча з сімох членів.
 - б) Комісія просьб і скарг з п'ятиох членів.
 - в) Комісія Пресова з трьох членів.
5. Звідолення головних урядників У. Н. Союзу в такий порядок:

Звіт головного передсідника.
Звіт заступника головного передсідника.
Звіт заступниці головного передсідника.

Звіт головного рекордового секретаря.
Звіт гол. фінанс. секретаря-касiera.
Звіт головної контрольної комісії.
Звіт головних радних У. Н. Союзу.

6. Дискусія над звітами.
7. Звідолення Статутної Комісії.
8. Назначення висоти бондів і платні Головного Уряду.
9. Вибір Головного Уряду.
10. Звідолення комісії просьб і скарг; дискусія і ухвали.
11. Справа органу У. Н. Союзу „Свободи”.
12. Внесення і ухвали для добра організації.
13. Закриття конвенції.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ:

Микола Мурашко, головний передсідник
Григорій Герман, заст. голов. передсідника
Марія Малевич, заст. голов. передсідника
Дмитро Галиччін, гол. рек. секретар
Роман Свободян, гол. фін. секретар-касiera

НІМЕЦЬКІ ПАРАШУТИСТИ В АФРИЦІ

Юнайтед Прес подає з Лондону, що часописи розписуються про німецькі бомбовози в Лівії, яких має бути до сотки, а кожний з них може перевезти 25 озброєних парашутистів. Ті бомбовози були бомбардовані британськими летунами, що їх добили на летунським полі біля Беніні. Такий бомбовоз може перелетіти простір з Лівії над Ниль тричі денно. З того заключають, що при допомозі таких бомбовозів німці зможуть кинути доволі поважну силу в глибокі Єгипту. А це далі означає, що при допомозі бомбовозів будуть пробувати нападати на пристань Александрію, а далі на Суецький канал. Таких бомбовозів, що служать для перевозу озброєного війська, мала Німеччина минулого року біля тисячі, а тепер повинна мати їх більше. Їх вживано теж і підчас кампанії в Греції. Саме при їх допомозі скидувано більш сили парашутистів на зали грецько-бритійських оборонних ліній. Надіються, що Бритійська Королівська Сила матиме тепер тих парашутистів на увазі.

ЕВАКУУЮТЬ ДІТЕЙ І СТАРЦІВ З ПЛИМУТ

Міністерство здоров'я, що вже давно застановлялось над частинною евакуацією британської пристані Плимут, рішило тепер вивести з міста в безпечніші й здорові місця до 10,000 дітей, а далі німечиних старців і вагітні жінки та молоді матери. Сталося це тепер наслідком останніх немилосердних бомбардувань пристані, бо тепер тисячі людей знайшлися без даху над головою. Що правда, так є, що вже від кількох днів багато людей покидає місто, яке тяжко привести тепер до якогось порядку, бо бомбардування ще далі продовжуються. Бритійці дивуються, чому саме німці звернули таку велику увагу на Плимут і завзялись його цілковито знищити, а не, наприклад, Конвентрі чи Лондон. Дейвід Андерсон, американський кореспондент, описує громади людей, що покидають Плимут. Кажє, що вони не нарікають на свою долю, а приймають її в повній спокою.

СТАРА СЦЕНА—НОВІ АКТОРИ.—Ми вже нераз бачили, як переможені німцями команданти підписують здачу своїх військ. На цій німецькій світліні генерал Цолякогло підписує в імені грецької команди піддання грецьких військ у грецькій місті Лярісі.

В ЕСПАНІЇ ПРО НІМЕЦЬКІ ПЛЯНИ ЩОДО УКРАЇНИ І КАВКАЗУ

МАДРИД (Еспанія). — Томас Гемилтон, кореспондент часопису „Нью Йорк Таймс”, доносить з Мадриду, що еспанські часописи зачинають видвигати догадки звороту Гібральтару. Це, очевидно, діється під впливом Німеччини. Далі часописи розписуються широко про останні німецькі перемоги в такий спосіб, що Еспанія є якби учасником тих перемог, бо їде разом з державами „осі”. Далі пишеться про дальші пляни Німеччини. Зокрема намагається еспанська преса розчовпати, як є властиво з німецько-совєтськими відносинами.

ВІЙНА З РОСІЄЮ КОЖНОЇ ХВИЛИНИ.

До Еспанії прибуває тепер велике число різних утікачів, як теж і дипломатів, себто людей, що ніби визнаються у тому, що діється в світі, краще інших. Отже вони кажуть, що відносини між Росією і Німеччиною є такі, що війна між ними може наступити кожної хвилини. Чи ця справа звязана теж і з таємною поїздкою президента Туреччини до Берліна, покищо певно не знати. Зате певно те, що Німеччина згромадила великі сили війська над румунсько-совєтською границею. Далі твердять, що між Румунією і Німеччиною існує тайний договір, який запевняє Румунії, на випадок її допомоги Німеччині в війні з Росією, зворот тих земель, що їх забрали Совєти і Мадярщина.

ВЖЕ МАЛОЩО НЕ ВИПОВІДЖЕНО ВІЙНИ СОВЕТАМ.

Найцікавіша поголоса є однаке та, що звязана з воєнними подіями на Балкані. Ото німецька начальна команда мала ніби домагатись виповідження війни Совєтам перед воєнною кампанією, зверненою проти Югославії й Греції. Та якіш рішила з тим ще підждати.

ЗАНОСИТЬСЯ НА ДОВГУ ВІЙНУ.

Та справа України і Кавказу є для Німеччини, кажуть дипломати, важною з того боку, що німці такі переконані, що війна з Великою Британією і Злученими Державами триватиме довго. Тому, кажуть вони, Німеччина мусить мати у своїх руках пшеничні поля України і нафтові джерела Кавказу, бо тільки те одно допоможе їй вдержатись, якщо війна потриває довгі літа.

ХИТРУВАННЯ СОВЕТІВ.

МОСКВА. — Совєти знову зробили такий крок, що ніхто не знає, проти кого він звернений і що за ним криється. Ото комісар заграничної торговлі Миколан видав розпорядок, яким заборонив перевіз воєнних матеріалів через краї ССРСР. В Лондоні толкують собі це так, що це збернене проти Німеччини і є совєтським протестом проти того, що сталося на Балкані. Далі кажеться, що іде тут про воєнні матеріали, призначені для Німеччини, бо ніякі інші не перевозжено. Та це, кажуть інші, може бути так само звернене проти Туреччини, яка одержує зброю з Швейції. Це може також означати припинення збройної вимни між Японією і Німеччиною. А може бути обдуренням Британії, що протестує проти того, щоб Америка не вислала до Совєтів воєнних матеріалів, бо вони їдуть до Німеччини. Таким чином Совєти моглиб дїставати тепер далі товари з Америки і заслонюватись своїм рішенням, що ніщо не доходить до Німеччини, а тільки є призначене для їхнього власного вжитку. Та як є поправді, ніхто не знає.

БУТИ ГОТОВИМИ!

ЛОНДОН. — Совєтське радіо постійно накликує населення, щоб пам'ятало на слова Сталіна і було готовим кожної хвилини до оборони, себто, щоб держало себе в стані постійної мобілізації. Так є, говориться через радіо, що Совєти можуть бути кожного часу нападні. Тому треба так себе підготовлювати, щоб ніякий ворог не заскочив Совєти не приготованими. А кожний день дає докази того, що жде державу, яка не є приготована на випадок нападу на неї.

НАТИСК НА ШВАЙЦАРІЮ.

БЕРЛІН. — Коли брати під увагу те, що пишється в німецькій й італійській пресі проти Швайцарії, яка ніби „іде на перви великих сусідів”, себто Німеччині й Італії, то не буде великою несподіванкою, коли „держави „осі” зачнуть вживати проти Швайцарії „гостріших” мір. Швайцарія, як відомо, є назагал прихильна Великій Британії.

ЧОРЧІЛ НЕ МАЄ НІЯКОГО СТРАХУ.

ЛОНДОН. — Не вважаючи на неповодження на воєнних фронтах на Балкані, британський прем'єр заявив готовість дати відповіді в палаті послів на всяку критику політики уряду та зажадати по дискусії вотум довіри для себе й уряду. Це є великою несподіванкою. Та загальне переконання таке, що якщо не була гостра критика, прем'єр і уряд дистануть цілком певно вираз повного довіри.

ЯПОНІЯ МИРОВИМ ПОСЕРЕДНИКОМ.

ТОКІО. — Сталася дуже замітна подія. Часопис, що є органом заграничних справ, проголосив точки, які моглиб стати підставою мирових переговорів воюючих сторін. Ці точки призначені в першу чергу для Злучених Держав, як тої сили, в „якої руках лежить у теперішній хвилині вирішення справи замирения чи продовження війни”. Пропозиції базуються на тому, що держава „осі” є переможецьми. Вони ділять сфери впливів Німеччини, Італії й Япану, а далі Бритійської Імперії, ССРСР і Злучених Держав.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
поштою, в котрій оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початковий число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗОВНІШНЯ І ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА

З публічною заявою виступила група людей, які виразно признають, що до недавня вони всі були проти війни. Заява їх однак не замітна стільки тим, що вони були проти війни через два десятиліття, а нині всі заявляють за війну, «якщо вона покажеться konieczною»; ні тим, що це визначні в американським житті люди; скільки цікава передовсім тим, що вона в замітний спосіб вяже справу внутрішньої американської політики з заграничною.

У зовнішній політиці, як можна сподіватися, ці люди добають потребу розбити Гітлера й заведення так званого демократичного мира. Вони виразно кажуть, що вони розуміють під цєю фразою: Не сміє бути версальського мира. Мир має бути справедливий. Європа має бути відбудована на демократичних основах. Повинні би повстати Злучені Держави Європи. Такі самі засади треба приміняти до відношення Великої Британії до її колоній: це відношення має спиратися на засади колоніальної свободи. У першій мірі в відношенні до Індії.

Справедливий мир має спиратися на зрозуміння взаємної залежності одного краю світа від інших. Кожна держава має дістати доступ до економічних ресурсів, її потрібних для існування й життя.

Рівнобіжно з тими великими переминами в відношенні між державами мають іти глибокі перемини в нутрі краю. Завести тут треба справжню свободу для людини. Нині її, мовляв, не має; як довго людина не має задоволення праці, так довго її воля залежить від самоволі інших людей.

Фальшива свобода — дуже небезпечна. Її люди не можуть цінити. Серед таких умовин дуже легко може найтисся хтось, що розбіє її як пугу в середині шкаралупи й заведе в Америці диктатуру.

Власне в уступі, що лучить з собою ці дві частини програми, себто внутрішню й зовнішню політику, заява бувших пацифістів говорить найзмітніші речі. На їх думку саме ці дві частини програми злучені з собою нероздільною: себто, на їх думку перемога справжньої демократії в Злучених Державах є неможлива, як з нею не піде в парі перемога демократичних держав над тоталітарними державами в світі, і на другий бік, перемога демократичних держав над тоталітаризмом неможлива, якщо рівнобіжно з боротьбою проти тоталітаризму в світі демократичні держави не переведуть у себе таких реформ, яких треба, щоб демократія стала з пустої шкаралупи суцєю дійсністю.

Коли в Америці переможуть реакційні, протидемократичні або злочинні чинники, Америка програве війну з тоталітарними державами й сама найдется в дуже важливому стані, а така Америка не зможе удержати демократичного устрою.

МОСКОВЩИНА ДО ВІЙНИ НЕ ПІДЕ

Коли це пишеться, Югославія знайшла в особливо поганім положенні. Але це вона мусить завдячувати у великій мірі Московщині. Чому?

Ворожність урядових кол Югославії до большевиків, «бввинників Романових», цілком не стояла, в противенстві до ще дальшого поширення московфільства. А це московфільство далося добре в знаки українській імміграції в Білгороді, яка властиво не могла там навіть рушитися, не викликаючи негайно гадючого сичання московських елементів і відповідних репресій з боку урядових кол. Московськими емігрантами пересіяно, як відомо, густо цілий югославський урядовий апарат, включно до нижчих дипломатичних щаблів. Московська поліція була повна москалів, що було справжнім лихом для українських іммігрантів. Досить пригадати випадок з купцем Білим, якого москвини увязили і тортували в білгородській в'язниці, не так довго перд трагічним подіями, що скоїлись за самою Югославією. Сербське московфільство було таке сильне, що перемогло вкінці навіть і вождів урядових кол до большевиків. Югославія зачала вбачати в Советах своє останнє оперття на європейській суходолі. Ось тому і прибуття советського представника до Білгороду для наванзання дипломатичних зносин перетворилося в справжній триумфальний похід. Навіть визвано населення окремими летючками, щоб взяло громаду участь в урочистих маніфестаціях, влаштованих з нагоди започаткування примирення Югославії з СССР. А це стало особливою нагодою для московських агентів, щоб скріпити московські впливи, що й без того були такі сильні.

Югославія опинилась тоді перед загрозою війни проти безмірно сильніших противників з одного боку, а з другого і перед загрозою політичної анархії. Неміч СССР спонукала попередній югославський уряд підписати тисненню Берліна. Та найзмітніше в тому те, що місцеві московфільські елементи і советські агенти почали проти цього безоглядно пропаганду. Коли тоді відбувались маніфестації приязни перед посольства Великої Британії й Злучених Держав, то це зовсім зрозуміло й природне, бож це були старі приятелі Югославії, які їй помагали в минулій війні й допомагали створити Югославію, та й тепер їй помагали. Але що сказати про те, що влаштувано такі маніфестації й перед приміщенням советського представництва! Це тільки доводило ще раз, що Совети достачають з одного боку Німеччині те, що їй потрібно для продовження війни, а з другого боку через своїх агентів наклонюють держави до війни з Німеччиною, керуючись при тому виключно тільки своїми власними інтересами. Мимоволі згадуються тут слова Святого Письма — лихо тим, що дивляться і не бачать, слухають і не розуміють. Московська політика втручання до внутрішніх справ інших держав таж сама до змужднення, Московські агенти викликали в Еспанії громадянську війну, але Московщина припинила перша свою допомогу, коли видатки на неї показалися більшими зисків. Літвінов зробив в Женеві справді все від нього залежне, щоб допровадити до італійсько-єгипетської війни, але Кремль не рушив і пальцем, щоб допомогти «єдинорічному» негусові. Московський уряд заперечував Прагу до останньої хвилини, що буде боронити її, але негайно сховався за спину західних великодержав, коли німці вмащували до Праги. Якую роль відіграли «комуністичні» та інші московфільські елементи у Франції, втягаючи її до війни, а разом з тим готуючи її поразку розкладовою большевицькою чинністю, надто добре загально відомо, щоб про це ширше згадувати. Війна і німечко-московське порозуміння ані трохи не змінили цієї московської політики. Московські агенти з «Народного Конвенту» в Англії обіцяють, що «СССР буде співробітничати з Великою Британією, коли вона матиме уряд, який ширі співпрацюватиме з СССР». Московська преса дуже, і не зовсім платіжно очевидно, цікавиться розвитком американської допомоги Великобританії, а разом з тим дуже палко «бороняє» інтереси американського робітництва проти капіталістів.

Кожний хоче вчитися на власній досвіді. Отже підступна тактика московського уряду в Болгарії нічого не навчила сербів. Знову Туреччина, що як вірна союзниця Московщини, стерігає для неї від закінчення світової війни Дарданелі. Які надії покладає Анкара на Москву видно хочби з того, що турецький уряд узалежнював свій союз з Францією й Великобританією від умови не бути примусом брати участі в я-

кійсь акції, спрямованій проти СССР. За цю вірну службу Туреччині, яку справді можна булоб ужити на щось краще, заплатив їй Кремль запевненням його «неутраляности» та зрозуміння її потреби боронитися в разі нападу... З огляду на те, що наступ держав «осі» на Туреччину може прийти тільки в напрямі Дарданелів і Царгороду, є ця заява московського уряду рівнозначною зреченню Московщини з усіх її вікових плянів і надій здобути вільний вихід для її флоту з Чорного моря. Отже уже помилилися всі ті, які гадали, що Сталін буде належним виконавцем заповіту Петра I. відносно Царгороду.

Становище, зайняте московським урядом супроти Туреччини, піднесло в швейцарській пресі також питання про те, чи він взагалі може противитися якомусь жаданню Німеччини. Це питання відноситься остількиж до московської політики на близькій як і на Далекій Сході. Зміст і перебіг нарад в Москві, протягом яких Мацуока мав «шану» знайомитися особисто з Сталіном, відомі з того боку, що Німеччина бажає японсько-московського «зближення», очевидно не коштом Японії. Отже буде логічно припустити, що коли московський уряд не є в стані боронити основних інтересів московського імперіалізму на близькій сході, а саме, непорушності статуту проток, то він є ще менше в стані боронити свої, відносно другорядні, інтереси на Далекій Сході, що полягають в підтриманні постачаннями зброї й муніції урядови Ченг-кай-шека.

В цім відношенні Злучені Держави Північної Америки повинні бути готовими до таких розчарувань на Далекій Сході, що подібні до тих, які зазнала Великобританія з московського боку на Балканах.

Інтереси московського імперіалізму вимагають втягати до війни все нові держави, затапувати всіми засобами і знесилювати таким чином обидва табори, що провадять війну. Зате мілітарна неміч Московщини не дозволяє їй ні в якій разі взяти участь в цій війні. Московщина може бути «корисною» лише одній державі, себто Німеччині. Коли хто в Лондоні і в Вашингтоні міркує про те, щоб притягти Московщину на свій бік, визнавши навіть дотеперішні здобутки її хижакства, то з цього нічого не вийде.

К. Волинський,
(Женева, Швейцарія).

НЕ РОЗУМІЄ АМЕРИКИ

Італійський журналіст Вирджініо Гайда, якого уважають «голосником Мусоліні», у своїй газеті «Попольо ді Рома», говорить, що коли президент Рузвельт так гостро критикував полковника Ліндберга за його противоенну промову, то це є доказом, що в Америці зовсім нема демократії. А «провина» Ліндберга, говорить Гайда, полягала лише в тім, що він мав відмінну думку від усіх американських воєнних підбурхувачів. За ту ріжницю думки він удостоївся натаврування аж з боку самого президента! Хіба це демократія? — питає Гайда.

Так міркує собі «голосник Мусоліні», а з ним, мабуть і велика частина італійців, зокрема тих, що то так гостро таврували і далі таврують засади демократії. Та коли демократія справді така погана система, як це Мусоліні і його однодумці при інших нагодах повторюють, то виступ президента проти Ліндберга краще булоб використати як доказ на те, яка то погана та демократія! А не говорити, що в Америці демократії нема. Бо коли погані вчинки, на думку італійців, є доказом, що в Америці «нема демократії», то це є признанням, що в демократичній системі нема місця для поганих вчинків.

Та це лиш так, мимоходом. Але — чи справді президент Рузвельт поступив не демократично, тавруючи Ліндберга? Як властиво він повинен був поступити?

На нашу думку президент мав таке саме право натаврувати Ліндберга за його погляди, яке мав Ліндберг, коли таврував погляди президента. Правда, президент займає найвище становище в нації і з своєю критикою поодиноких громадян мусить бути більше

погляд даної особи, яка своїм впливом вибивається понад інших, ширячи водночас серед загалу такі переконання, які на думку президента є шкідливі.

Цей процес вілості демократичний. Колиб в Америці демократії не було, а була влада подібна до тої, що є, наприклад, в Італії, то президент поступав би цілком відмінно. Він не таврував би Ліндберга за його противний погляд, тільки післяв би кількох агентів тайної поліції, які миттю арештувалиб «зухвальця» і запроторилиб його десь так далеко, що й родина не дізналасяб, а можливо, що навіть вислалиб на другий світ.

Вже сам факт, що в Америці кожний громадянин може висказувати свою думку на ріжні суспільні справи; факт, що в Америці нині існує сильний комітет під назвою «Америка Перша», який витворює протину до урядового курсу публічну опінію; вкінці факт, що заходами цього комітету виголосив Ліндберг промову, в якій не дуже то прихильно висказався про політику през. Рузвельта, є далеко кращим доказом, що демократія в Америці існує, ніж той факт, що президент Рузвельт на критику відповів також критикою.

В демократичній системі уряд не є похилою вербою, на яку всі кози скачуть. Це тверда, дисциплінована система. А коли в ній дозволена свобода слова і свобода критики навіть на адресу правління, то це не на те, щоб те правління розбивати, тільки на те, щоб критикою випробовувати його силу. Коли селянин існує мотузок, а опісля запереться в коліна пробуючи той мотузок розірвати, то фактично його цілком не є розірвання мотузка, тільки видробування його.

Чи він виконає свою службу, коли він ним гичку мішка зав'яже? Подібне з демократією: критика існує не на те, щоб всякий почин влади розбити, а тільки, щоб шляхом публічної дискусії і розбирання справи до всіх сторін, переконалися, чи той почин правильний і чи веде він до властивої цілі. Критикувати має право кожний чоловік. Та з другого боку влада має також право обороняти свої погляди.

Якби «голосник Мусоліні» і його пап, були поспробували тої самої системи перед занняршенням свого краю у війну, булиб висвітлювали наперед не одну справу, булиб передбачили не одну подію, а з тим вати ту особу, чи точніше той

ТЕАТР ВІЙНИ. Німецькі війська уже заняли грецьку столицю Атини й поступили на півостров Пелопонез (1). Війська осі наступають теж через лібійську пустиню на Єгипет (2).

ВОЛОДИМИР ТАТОМИР

НА ПОДІЛЬСЬКИХ ЛАНАХ

Оповідання з часів визвольних змагань.

(12)

Але враз дрібні Яричині пальці впились гостримий шпильками в його шию. Так несподівано, нагло... Коначов захрипів.

Він хотів її відтрутити, вдарив джестуком до голови, копав ногами, але руки дівчини пораз сильніше затискалися біля його шиї. Не стало віддиху. Коначов упав.

А пальці далі, як ті змії, віддають, з ненавистю, тиснуться за гортанку, мов ті залізні обручі.

Коначов безсило тріпав собою, бив навколо руками, й намацав при боці пістолі.

Ще один стріл у вечірній тиші.

І бризнула гаряча, свіжа кров в обличчя катові. Навч та скошена билина, схилилась додолу Ярина.

З трудом, як паний, підвівся Коначов із землі. Як паний,

по садах, по загумінках?

— Ярино! Ярино!

То Мусій шукає своєї долі, а серце зловіщим прочуттям щемить.

Вже всі закутки перейшов, обшукав.

Нема.

А може в Пшебюрського?

Побіг. За ним люди. Шукають. Хтось підняв Яричину хустину. Отже — була тут. Питають один одного. Ніхто не знає.

— Ярино! Доно! Доно!

Неначе криз соп Ярина чує батьків голос, але відгукнутись сил не має. Лежить на зеленій постелі, а кров кругом неї свіжу пухку мураву скрашує. Їй так любо, так легко. Ясні очі дивилися в небо — такі радісні, святі. При них зірки на небі лише блідо мерехтять. І світ такий гарний — тихий. Тільки стріли, метушня, боеві вигуки, заснути не дають.

Там десь бій, а в ньому й Яосип. За нашу справу бється...

І вже їй здається, що він коло неї, очі горять, ворогів немає, а він цілує її уста...

— Яосипе! Коханий мій! —

ніби кличе, просить Ярина.

— Ярино! Ярино! — щораз ближче доходить голос розпучки.

— Тут щось біле! Тут хтось лежить! — гукає хтось уже близько неї.

Підійшли люди. Впав старий Мусій на просянку Яриновою кровю землею — цілує руки, чоло.

— Доно! Доно! Світе мій! Раю!

Хотіли її підвести, занести в хату.

— Яосипе! Любий! Тату! Мені так добре тут! — ще динуть сині уста.

А лани подільські шуміли весною й любим шемрінням потоків. Обдаровували землю пахощами свіжих трав, зелених лісів і вораних скиб. Природа вся життям напіла. Та ясні Яринені зорі вже бліднуть, потахають, імдою смерті заходять, ніжні, білі руки стигнуть в батьківських долонях...

І останні слова, як те тихе благання душі:

— Скажіть Яосипові, що я за вас... — і на руки селян упала русьва головка.

Подільські лани прийняли ще

одну жертву на посів Рідному Крайі й тихо шуміли тайною віків.

Освітленою місяцем сільською вулицею прожогом просуналися тіл вершники. Задзвонили ковані копита. І ще мить, і до гурту селян прискочив Яосип.

Те, що побачив, скувало його уста.

Яосип отетерів...

Сонце давно вже ясніло на овидах слобідчанських горбів, як Яосип прочував із свого болю.

Швидким кроком подався в село скликати хлопців до нового походу!

(Кінець).

Першим парохомом, що переплив Атлантик, був парохід «Савана». З Нью-Йорку до Савани плив він від 28 березня до 12 червня, а з Савани до Ліверпулю (Англія) від 22-го травня до 20. червня.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

НА РІЖНІ ТЕМИ

НЕ РІВНЯ?

Подав один американський журнал для видавців книжок, що пересічний читач так званих містерійних повістей в Америці читає 54 такі повісті в рік.

„Містерійні“ повісті це лише частина літератури, яку читається в Америці; це лише ті повісті, в котрих автор на початку розкриває, що поповнено якийсь учинок, але не каже, хто його поповнив, заставляючи в цей спосіб читача вгадувати весь час.

Обчислює цей журнал, що таких людей в Америці 175,000. Серед українців в Америці нема таких і п'ять. Чи не є це пояснення, чому серед американців розвивається книжковий бізнес, а серед українських імігрантів замирає?

ДАЛИ ІЛЮСТРАЦІЮ

Перед зборами Американського Товариства Газетних Редакторів, що відбулися дві тижні тому в Вашингтоні, прочитано письмо президента Рузвельта, в котрм сказано було, що свобідна преса є смертельною зброєю проти диктаторів. Італійська преса відтак висміювала президента за ці слова.

У кілька днів пізніше виголосив на радіо промову британський прем'єр Чорчил і в бігу цієї промови сказав багато терпких слів на адресу італійського диктатора Муссоліні. Італійська преса помістила вістку, що Чорчил виголосив промову, подала з неї деякі витяги, вилаяла добре промовця, але про грізні слова на адресу Муссоліні не подала ні одного слова.

У цей спосіб прислушна італійському диктаторові преса показала, яку слушність мав президент Рузвельт.

З ОКУЛЯРАМИ ЧИ БЕЗ?

Американський департамент рибальства дістав доносення з Німеччини, що вченим агрономам (рибникам) удалося відкрити спосіб перемінити трачання і тлібілку на поживу для худоби.

Це може нагадати відому казку про селян села Глухова, що, мовляв, у голодні роки дали вівцям їсти гнібілок, приправивши вівцям зелені окуляри.

Якщо ця вістка справді відповідає правді, можемо собі представити, скільки клопоту робила ця казка, що є відомою в Німеччині, цим ученим, що зробили відкриття про можливість перемінити відпадки деревних промислів на поживу для худоби.

ШПИГУНИ В ФОРДА

Перед Краєвою Радою Робітничих Відносин у Нью-Йорку ставав оподі як свідок бувший робітник Фордової Моторної Компанії й зізнався під присягою, що це підприємство наставляло в своїх фабриках у Едмонтоні, Нью-Джерсі, шпигунів, котрі мали на цілі проганяти з роботи кожного робітника, що був за юніонну організацію.

Свідок описував докладно, як заряд викидав юніонних симпатиків з роботи: Зарядці фабрики наклали на таких стільки роботи, що вони не могли її виробити, а потім за це відправляли з роботи. Коли це не вдавалося, їм підкладали в їх шафи крадені начиння; потім шпиги нібито находили це начиння підложене начиння й виганяли юніонного робітника нібито за злодійство.

Великі газети, котрі подали новинки про це зізнання, мимходом немовби повчили робітників.

ТРЕБА ВІДВАГИ

У Філадельфії відбулися останньої неділі річні збори Американського Філософічного Союзу, на котрих між іншим розглядали питання значіння психології (науки про духові прояви) для приготування для війни.

Роберт М. Еркес, професор психології в Ейлевському університеті, закликав Америку витягнути психологів до служби коло оборони краю. Він доказував, що нацисти заважають велику частину свого доспіху якраз приміненню психологічних відкриттів, і він радить, щоби американці не вагалися вжити відкриттів нацистів для себе.

Сказати таке серед нинішньої передової гістерії — вимагає відваги.

НЕДОКІНЧЕНІ СТУДЕНТИ

Медичне Товариство Стейту Нью-Йорк виступило публічно проти плану брати до військової служби студентів медицини перед покінченням медичних курсів. На думку цього товариства для громадянства буде краще, як студенти покінчать медичні курси й аж тоді підуть служити в армію.

Медичне Товариство звертає при тому увагу, що нинішніми потребами медичної обслуги не можна мірити майбутніх потреб цієї служби на випадок вибуху війни. Лікарі кажуть, що приступлення Злучених Держав до війни вложити на американське населення стільки всяких умов, і душевних напружень, клопотів і конфліктів, що підчас війни й по війні буде треба багато більше лікарів, ніж тепер.

ЖИД ЧИ ЄВРЕЙ?

Питання, чи мають чого об'єктувати жиди, коли українці їх так називають, котре порушив в „Українськмі Голосі“ О. Івах, має відповісти зрозуміти й на Великій Україні, дарма, що російський уряд заставляє так і українців називати жидів з московська євреями.

Доказом цього вважаю загально в Україні повторюваний жарт про москаля, що питає другого на Софійській Площі в Києві, що він там робить.

„Я? Подевреваю трамвай!“ — каже цей.

„Подевреваєте? Ви дозгоно бити пождидаете?“

„Ето було раніше. Сейчас нельзя гаварить „жид“, надо гаварить „еврей“...“

ЧОМУБ НЕ ВЖИТИ ОБОХ?

З того, що зайво є українцям заставляти себе називати жидів євреями, ще не виходить, на мою думку, що ми зараз мусимо викидати з нашої мови слово „еврей“, як це москалі хочуть, щоби ми викинули слово „жид“.

Мені здається, що в нашій мові оба слова можуть придатися, себто що для обох цих слів знайдеться служба, тобто особілі поняття. На доказ цього можу навести таке речення зостаті „Жидівська література“ в „Українській Загальній Енциклопедії“:

„Жидівська література охоплює всю письменну творчість жидівського народу від XII віку до Христа в єврейській та різних чужих мовах, засвоєних жидами в різних краях, і нововитвореними різними говірками, що згодом стали самостійними мовами“.

Як бачимо, тут уживається й слова „жидівський“ і слова „еврейський“, при чому кожне з них має своє власне значіння, себто означає щось інше. В подібний спосіб поступає й англійська мова, що уживає й слова „Джу“ й слова „Гіору“.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВСТУПАЙМО В РЯДИ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

У теперішній час творення українських груп (юніт) при Американськмі Червонім Хресті треба вважати дуже важною справою. Як бачимо, то наш уряд переводить всесторонню мобілізацію всіх сил американської нації для Оборони Краю. Тисячі молоді українського роду вже відбувають службу в різних військових таборах на цілім просторі Злучених Держав, та підготовлюються до сповнення найвищого горожанського обов'язку, коли прийде слушний час.

І старий український генерал, а головним українському жіноцтву, повинна бути дана можливість виконання природних обов'язків супроти держави у важкій хвилі для цілої нації — згідно з нашими американськими почуттями й згідно з нашим лояльним патріотичним наставленням.

Дуже симпатичною формою такої горожанської служби — а першій мірі для нашого жіноцтва — є співпраця в рядах Американського Червоного Хреста.

Минулого року Американський Червоний Хрест дав українцям в Америці змогу координувати свою червонохресну співпрацю — в окремих українських групах — одиницях (юнітах), що можуть бути творені при репрезентаціях Американського Червоного Хреста в кожному більшому місті.

Американський Червоний Хрест є виразником філантропіїно — гуманітарних діянь великого американського народу. По своїй природі і програмі праці стоїть він у безпосередній кооперації з федеральним урядом в Вашингтоні, та по своїй чисельній і фінансовій силі — займає перше місце в міжнародній солідарності червонохресних організацій цивілізованого світу.

Без сумніву, що як по першій світовій війні, так само і тепер, Американський Червоний Хрест, виповнить свою величезну добродійну місію при відбудові знищених війною європейських країв.

Коли тут, в лоні Американського Червоного Хреста, нашою громадою співпрацює, піднесемо престиж української ділянки для нашої української справи, це буде дуже цінним надбанням і для наших рідних земель, які може вже в недалекій майбутності будуть користати з повної помочі Американського Червоного Хреста.

ста, коли прийдеться братись за відбудову з воєнної руїни. Стати членом Американського Червоного Хреста є річ легка й проста.

Вистарчить згодосити своє бажання стати членом (особисто або письменно) в репрезентації А. Ч. Хреста в якійнебудь місті — подати своє ім'я, назвище і адресу і долучити річну вкладку в сумі 1. доларя.

Добре буде, як українці і українки в як найбільшій числі будуть вписуватися в члени Американського Червоного Хреста. Це буде доказом нашої американської лояльності.

Та таким способом українські люди згубляться серед мільйонів інших членів Американського Червоного Хреста.

Тому з нашого американського — українського становища є для нас важне, щоби в кожному більшому місті — українці творили при Американськмі Червонім Хресті свої спеціальні українські групи (Українціан Юніт), бо в цей спосіб буде заакцентоване наше українське ім'я, а всі члени, які вступлять до Американського Червоного Хреста при посередництві Українських Юнітів, будуть мати марку свого українського походження.

Щоби група членів — українців могла стати в Американськмі Червонім Хресті окремою українською одиницею (Українціан Юніт), мусить числитися найменше 25 осіб.

Досі маємо українські червонохресні групи: в Нью-Йорку, в Філадельфії, в Детройті і в Ньюарку.

Оскільки йде про Український Юніт в Нью-Йорку, то, як знамо, він подасть охоче всякі вказівки інтересам стороння, як творити по місцевостях українські групи при Американськмі Червонім Хресті.

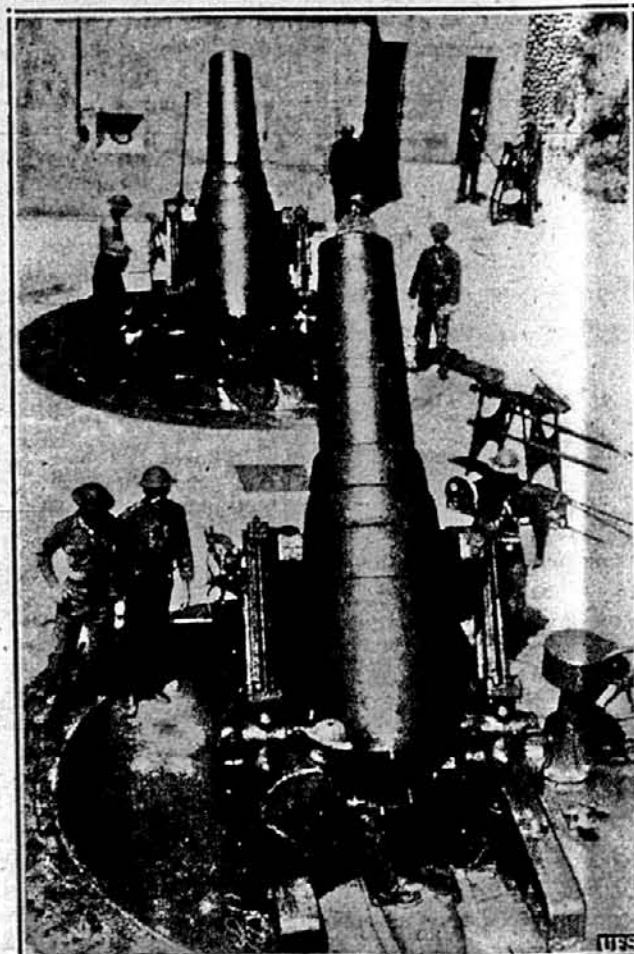
По інформації звертайтеся до: Ukrainian Unit. American Red Cross, 78 St. Marks Place, New York, N. Y.

Томас Мілешук,
Нью-Йорк, Н. Я.

ПРОТИВОСНИЙ КОМІТЕТ РОЗВ'ЯЗВСЯ

НЬЮ-Йорк. — Голова „Норфорейн вор коміт“ Верне Маршал, заявив, що його комітет розв'язався, а працю передано комітетові „Америка Фирст“.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

СТОРОЖІ ПОРТУ. — 12-цалевий мотір, устаткований у порті Сан-Дієго, в Каліфорнії. Залога гармати приготувалася до вправ у стрільні.

Конвенційні Проекти

[23]

Відділ І. У. Н. Союзу в Шамоні, Па., ухвалив на своїх зборах 6-го квітня, такі проекти:

1. Щоб наш Батько Союз міг як слід розвиватись, то він, у першій мірі мусить мати відповідних Союзних провідників. Бо для розвою організації є власне дуже важне, яких провідників дана організація має. І коли наш Союз тепер гарно розвивається, то це треба приписати якраз цій обставині, що ми маємо тепер добрий заряд у Союзі, який своєю працею, точним і скорим виконанням усіх справ та запитів відділів, тісним контактом з відділами, додає відділам охоти до організаційної праці. Тому власне бажанням нашого відділу є, щоб теперішній заряд У. Н. Союзу був наповно вибраний.
2. Наш відділ є за те, щоб тих два й пів відсотків, які тепер платяться секретарям

відділів, були підвищені, так щоб відділові працівники й касіери могли дістати також якусь винагороду.

3. Бажанням нашого відділу є, щоб Батько Союз, який обер сльози, вже багатьом сиротам і вдовам, подбав також за те, щоб ці старі члени, ці піоніри й організатори нашого Союзу, могли дістати тепер якусь полеху. Тому конвенція повинна винести в цій справі відповідну ухвалу.

4. Конвенцію треба перепропагувати в такий спосіб, щоб осталося досить часу не тільки на саме голосування, але також на перерахування голосів та на проголошення вислуду голосування іще перед тим, заким делегати розізджаються.

ЗА УРЯД ВІД І. У. Н. СОЮЗУ:

В. Куриль, предс. і делегат;
Н. Габура, секретар;
Ф. Кулянда, касієр і делегат.

YOUR ARMY

(This is the second of a series of articles prepared by Army Information Service, 90 Church St., New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization. Succeeding articles will be published each week until the series is completed.)

After the Mexican War there was a slump in the War Department's strictly military business but it made a number of sound contributions to civilian life. Even while the Mexican War raged it was the War Department's interest in Samuel F. B. Morse's newly invented telegraph which made it possible for Morse to build a telegraph line between Baltimore and Washington and to prove that messages could be transmitted electrically over wires for considerable distances. After the Mexican hostilities ceased Army engineering personnel, acting by War Department direction made many valuable surveys especially of possible railroad routes across the continent and did considerable exploring and mapping of the unknown west.

Up to the War Between the States the Secretary of War, single-handed had control of the affairs of the department. Under the pressure of the war it became necessary for the secretary to delegate some of his responsibilities to others and three assistant secretaries were eventually authorized by Congress. In 1863 Congress created the office of Provost Marshall General within the War Department. The War Between the States also brought to life in the department a "bureau of military railroads" which had control of all railroads in the country. Still another bureau born of the same war was the "Bureau for Colored Troops." This bureau was authorized to recruit negroes for the Army. At the close of the war the War Department was presented with the "Freedmen's Bureau" created by Congress to handle the affairs of the liberated slaves, and strictly military personnel of the department was reduced to the minimum. It jogged along without much change until the Spanish-American War.

This war revealed that the department needed reorganizing. This was undertaken somewhat slowly, presumably to avoid injuring the feelings of men who had grown gray in the service. Although the department kept more or less a skeleton organization the reorganization proceeded by degrees until the efficient organization which handled the World

War evolved. After the World War the department's personnel was reduced but some care was taken to leave the department in such shape that it could expand quickly in time of need. It is now expanding rapidly to handle any emergency that may arise.

The present organization of the department includes a Chief of Staff, with a general staff under his control; a Quartermaster General; and Adjutant General; and Inspector General; a Surgeon General; a Judge Advocate General; a Chief of Engineers; a Chief of Ordnance; a Chief Signal Officer; a Chief of Coast Artillery; a Chief of Field Artillery; a Chief of Cavalry; a Chief of Infantry; a Chief of Air Corps; a Chief of Chemical Warfare; a Chief of National Guard Bureau; a Chief of the Morale Division and a Director of Public Relations.

(The third article will appear next week.)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

Концерт в пам'ять Т. Шевченка.

Дня 30. березня відбувся заходом Центрального Комітету концерт в честь Т. Шевченка. Програма складалася з вступного слова, котре виголосив о. сов. В. Лотович, порівнюючи дуже влучно Шевченкового Кобзаря з Євангелієм. Потім наступили виступи дітей зі співом і деклямація-

ЛЯ ГВАРДІЯ ПРО ЛЮБЛЮНІСТЬ СУПРОТИ БІЛЬШОСТІ

НЬЮ-Йорк. — З нагоди відкриття нової високої школи в Форест-Гіллс, Н. Я., посадник Ля-Гвардія виголосив промову. В ній він сказав, що в триважних часах меншість все повинна цілковито підпорядковувати себе більшості і забути за своє огірчення. В триважних часах єдність є konieczна.

Какаві пальмові дерева на Цейлоні покривають тепер простір, що виносить більше як 1,100,000 акрів.

ми під проводом С. С. Василянок. Хор ім. Лисенка під управою В. Гелі відспівав „Заповіт“ й інші пісні. Хор цей є гарно зіспіваний і знайний зі своїх виступів в околиці. Тож і не диво, що і цим разом виявився якнайкраще. Святочну промову виголосив д-р Л. Мишуга, що представив нам децю з нових матеріалів про Шевченка, які допомагають пізнати краще велич нашого генія.

Дальше в склад програми входила промова молодого, тут родженого українця Івана Проценка, що говорив англійською мовою. Промова булаб навіть дуже добра, колиб була держалася одної теми, себто Шевченка. Ця заввага походить від щирого серця і повинна послужити вказівкою на будуче, а не повинна бути в ніяким разі знеохотою.

Предсідник Центрального Комітету В. Вагнер в міжчасі попросив зібраних зложити добровільні датки, котрі будуть розділені по половині (по оплаченню видатків) на місцеву українську школу і на англійській публікації в українській справі, котрі видає „Обєднання“.

Жертвували по два долари: о. В. Лотович, С. Гладкий; по \$1. — Г. Шустикевич, Н. Пігура, Б. Шустикевич, М. Трусович, С. Федорович, С. Кот, О. Ліпка, П. Логин, О. Логин, В. Вагнер, Т. Наконечний, М. Миланович, Е. Дмитрів, М. Стегницький, В. Гіль, Г. Когут, Н. Н., І. Дубик, А. Корніло, М. Гумен, Г. Жуковська, Ів. Фурка, М. Мана, Л. Мишуга, В. Кушнір, С. Безушко, пані Гребеняк, пані Цан, В. Шира, В. Цан, І. Грабар, І. Микитка, В. Левницький, П. Дмитриха. Всіх троїшей разом з дрібними датками і з розпродажі карток зібрано \$84.77. По оплаченню видатків передано \$25.00 до „Обєднання“ а \$25.00 на місцеву школу на руки о. Лотовича.

Осип Логин.

У ТЕПЕРІШНЬОМУ СЕЗОНІ

МОЖНА ДЕШЕВО НАПРАВИТИ СОБІ СТАРЕ ФУТРО, АБО ПЕРЕРОБИТИ ЙОГО НА НОВИЙ ФАСОНИ, АБО ЗРОБИТИ СОБІ НОВЕ „НА ОРДЕР“.

(в разі потреби на догляді платити).

SCARFS, CHOKERS, JACKETS, SAMPLE COATS ЗАМОВЛЯЙТЕ

В ВІДОМІЙ УКРАЇНСЬКІЙ КУШНІРСЬКІЙ ФІРМІ

JULIUS KUSSOFF and SONS

315 — SEVENTH AVENUE (6. поверх)

У НЬЮ-Йорку

(пр. 28. вулиці, при догляді дозайд собачими)

Відкрито від 8:30 рано до 6. веч. Хотите зайти пізніше, телефонуйте: CHickering 4-3575.

В НЕДІЛЮ,

4-го

ТРАВНЯ 1941. Р.

точно в 8. год. ввечір

MUSICAL ARTISTS OF AMERICA

ОПЕРА П. Чайковського

МАЗЕПА

MOSQUE THEATRE,

1020 BROAD ST., NEWARK, N. J.

В ОПЕРІ виступають нові найліпші оперні співаки: Стефан Козакевич, баритон, Мазепа; Давид Тулічов, бас, Кочубей; Дмитро Кріпін, тенор, Андрий; Захар Кар, бас, Орлик; Леонід Троїцький, тенор, Іскра; Гелмі-Россел, сопрано, Мотря; Наталія Українська, меццо, Любов, Великий хор, балет, козаки. Гетьман Мазепа на коні. — Приходить всі та приводить з собою молоді, щоб захорвати в пам'яті стремління великого гетьмана України.

БІЛЕТИ 50c, 75c, \$1.10, \$1.50, \$2.00. Билети при касі в театрі. (Телефон: MArket 3-1331; у Нью-Йорку телефон: ACADEMY 2-3845).

Проф. Микола Чубатий.

ОГЛЯД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВОЮ

(З серії докладів на українські теми, що були влаштовані Департаментом Східно-Європейських мов Колумбійського університету разом з У. Н. Союзом).

(6)

З християнством зачала на пісні Боина, Слово о полку широку скалю ширитися осві- та на Україні. Чи було на У- країні писмо перед прийня- тям християнства? По мой думі так, передовсім серед Руси над Чорним морем. До- казом того було то якесь за- гадочне писмо за св. Кирила в II-й половині IX. століття. Ще доказом є певний дру- гий договір Руси з греками (944), який списано в двох примірниках (двою харатю), очевидно кожен для догово- руючих сторін. Всеж такі знання писма було тоді від- окремленими випадками.

Св. Володимир заложив першу школу в Києві, його син Ярослав зробив то саме в Новгороді та можна думати, що по всіх 13 єпископських містах. Були це школи кате- дрального типу, знані в Візан- тії. Стояли на висоті навчання середньовічного тріумфу та квадрівіум. Вчили там читан- ня, граматики та вимови на церковно - словянських пере- кладах св. Письма, творах от- ців церкви, згодом також на оригінальних творах украї- нського походження на життя св. Володимира, творах Іларі- она та печерським Патерику.

Крім релігійних творів в тім періоді були у нас теж знані твори середньовічної світської белетристики як прим. повість Александрия, Про Індійське Царство, Про священика Івана та другі. З оригінальних украї- нських-той список доповняли

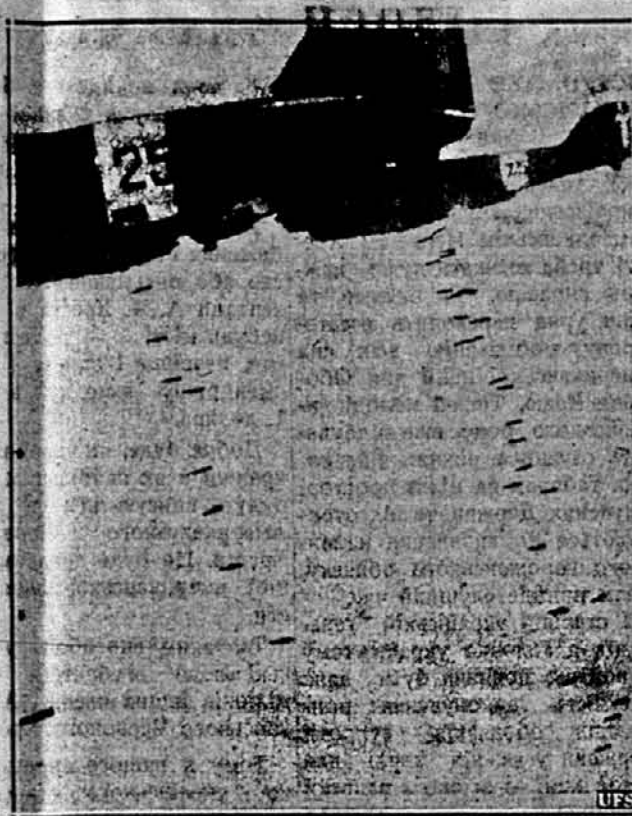
книжнич. Цикль „поученія книжного“ кінчився наукою філософії та богословія, але його переходили тільки оди- ниці.

Спитає хтось — чи освіта в тім часі пішла в маси? Радше треба сказати, що ні. Носіями освіти, як всюди тоді, були духовні, але теж маємо осві- чених князів та бояр, нато- мість до мас книжна освіта доходила тільки повільно. Ви- мож становили мійські тор- гові осередки, де без грамоти годі було обійтися. Глядячи на цілу Руську Землю, (така була немов офіційна назва старо - української київської держави) освіта більше була поширена на українським ет- нічним полудні, менше на неук- раїнський півночі.

Освічених людей потребу- вала державна влада до адмі- ністрації та торгівля, однак крім людей з пересічною осві- тою вже в тім часі маємо вче- них людей, що самоцільно доповняли свою освіту. Таким вченим чоловіком був перший український митрополит Іларіон, якого богословські твори, по- думці богословів, стоять вище тогочасної богословської нау- ки в Візантії. Вченим також був другий митрополит украї- нський Клим Смолятич, про яко- го записує київський літопис, що був вченим „філософом, якого досі не було в Руській Землі, й по ній не буде“. Не- стор літописець був не тільки списувачем подій, але теж знавцем грецьких історичних творів. Досконалим математиком був новгородський діакон Кирик з 12-го століття, який глибоко оперує математичними діланнями, що йшли в десятки мільйонів. Його обчислення, ні- ні провірені, є досконалі та виказують знання астрономі- чного календаря. Велику мате- матичну рутину мав теж ав- тор тої частини поширеної Руської Правди, де мова про приплід скота; його обчислен- ня йдуть в сотки тисяч.

Передовсім стояло високо- на Україні в тім періоді украї- нське право. Вже за Ярослава Мудрого з'явився збірник украї- нського права опертий на старім звичаєвім праві украї- нського народу. Доповнюва- на та розширювана Руська Правда продовж 150 літ дала досконалий нам збірник пра- ва старої України. Руська Правда випередила писані па- мятники права других славян- ских народів на триста літ (польський Вислицький Ста- тут з'явився 1347, Законник Степана Душана сербського ще пізніше). В Руську Правду увійшли елементи правового світогляду мабуть ще старих трипільців та патріархальних індо-германців — як україн- ське звичаєве право; не диво проте, що дехто хоче добува- вати навіть схожість між Руською Правдою і вавилон- ським кодексом Гамурабі з часу біля 2,000 літ перед Хр- та кодексом міданійських Гіттіт з часу біля 1,500 літ перед Христом. Поширена Руська Правда має теж вираз- ні сліди германського права (вира, це німецьке „Вергелд“).

Провідним взором для украї- нського державного та су- спільного порядку в тім пері- оді був устрій староукраїн- ської родини. Батько в родині є старший, але не абсолют; його влада оперта радше на мо- ральних фундаментах ніж на силі. Подібне становище зай- має князь в Руській Землі. По- думці „Поучення Дітям“ Воло- димира Мономаха, князь повинен світити всім прикладом в добрім, його обов'язок є бо- ронити слабших. Така сама ідеологія лягла в основу не- щасливої реформи спадщин- ного права Ярослава Мудрого. Київський старший князь має бути в „отця місто“, молодші мають його слухати як бать- ка, але батько не приневолює звичайно дітей силою, тільки добром, серцем. Словом пра- во та мораль це одно й то са- ме, право все йде перед си- лою. Такий підхід до держав- ного устрою мусів мати лихі наслідки й їх на ділі мав; бо- кожна державна влада таки збудована на силі і з сили ви- ростав доперва право. При- широко розвиненім українсь-

ІТАЛІЙСЬКІ БОМБЕРИ. Світлина показує, як італій- ські бомбери скидають бомби на грецькі позиції.

та римсько - византійського, ким індивідуалізм така ідео- вона є досконалим доказом логіки мисла з konieczности асиміляції різних весті до розпаду могутньої ки- культур діючих на культуру івської держави та до утрати діючих на культуру українсь- кого народу.

Всеж так як в українській цілій культурі вдаряє в Русь- кій Правді лагідність та лю- дяність (прим. брак кари до- смерті). Положення рабів до- воді зносне. Раб деколи може навіть ставати в суді, мати ру- коміл маеток а сама назва рабів „челядь“ допускає їх не- мов до родинного гурту, бо челяддю в українській народ- ній мові зветься не тільки на- емна сила, але також власні працюючі вдома діти.

Руська Правда дала допер- ва початок розвою українсь- кої правничої культури, що розвивалася поступово даль- ше в литовсько-руській та ко- зацькій державі аж до 18-го століття.

Провідним взором для украї- нського державного та су- спільного порядку в тім пері- оді був устрій староукраїн- ської родини. Батько в родині є старший, але не абсолют; його влада оперта радше на мо- ральних фундаментах ніж на силі. Подібне становище зай- має князь в Руській Землі. По- думці „Поучення Дітям“ Воло- димира Мономаха, князь повинен світити всім прикладом в добрім, його обов'язок є бо- ронити слабших. Така сама ідеологія лягла в основу не- щасливої реформи спадщин- ного права Ярослава Мудрого. Київський старший князь має бути в „отця місто“, молодші мають його слухати як бать- ка, але батько не приневолює звичайно дітей силою, тільки добром, серцем. Словом пра- во та мораль це одно й то са- ме, право все йде перед си- лою. Такий підхід до держав- ного устрою мусів мати лихі наслідки й їх на ділі мав; бо- кожна державна влада таки збудована на силі і з сили ви- ростав доперва право. При- широко розвиненім українсь-

Тому опера „Мазепа“, що бу- де виставлена перший раз у Ньюарку 4. мая під дирекцією „Musical Artists of America“, в найбільшій театрі в Ньюарку, Mosque Theatre 1020 Broad St., викликає широке заінтересу- вання серед українців тої око- лиці.

В опері „Мазепа“ беруть у- часть вибрані оперові артисти й співаки. В головній ролі Мазепи буде співати відомий артист Стефан Козакевич. В о-

ЩЕ ПРИЙДЕТЬСЯ ЖДАТИ.

РИМ. — Італія готується вже забирати для себе різні території у зв'язку з подіями на Балкані. Та видно, що її „партнер“ вирішив інакше. Так виглядає, що Німеччина є за тимчасову військову окупа- цію здобутих територій. Їх судба буде вирішена оста- точно аж по скінченню війни.

пері виступлять також: вели- кий професіональний хор, смичкова оркестра й балет. Будуть чудові сценарії і пре- красні історичні костюми. По- бачите нашого славного геть- мана на коні й його славне за- порозьке військо.

Вистава опери „Мазепа“ по- носить великі видатки, через це що оперу дуже рідко ви- ставляють. Тому любителі о- перової музики, — старайтесь цієї рідкої нагоди не оминати.

І. Г.

ПІДПИРАЙТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

Потрібно ДІВЧАТ або ЖЕНЩИН до праці як „операторки“ на \$3.75 і \$6.75 єдинки. Постійна робота, до- бра платня. Голоситись до: 97-9 CHIC FROCKS INC.

1325 — 13th St., North Bergen, N. J.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ на про- даж. Властитель покликаний до ар- мії. Добрий, вироблений бізнес. Продаж за готівку або на сплату. Пишіть або каліте: 98-9

PERFECT PRINTING COMPANY Михайло Борух, власник. 13 Charlton St., Newark, N. J. Phone: Market 2-3392.

Неприятель Ревматизму Випробоване средство на Ревматизм і пере- студи, біль в руках, ногах, крижках, змив в ногах, а поза скрією як мураві лизали. Ти неагн устатують по ужиттю „MIZAR“. Великий список коштів \$6.25, Малий \$4.25. — Належність вислати разом з замовленням на адресу: SORKO MEDICINE CO. Dep. 5. 5536-W. Division St., Chicago, Ill.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жовтуха, нирок, моче- вого міхура, загальне ослаблення, пухлякості, жовтість. ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ Поради Даром. Екзамінація і Бадання Крові \$2.00. ЛІЧІМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ Гонарар приступний Dr. BURTON DAVIS 415 LEXINGTON AVENUE, Cor. 43rd St., Fourth Floor, NEW YORK CITY. ГОДИННИ днів: від 9 рано до 7:30 вечором. В четвер від 9 до 4. Неліжні і свята від 10 до 1.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, Between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урадові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неліж- рино від 10 до 12.

ПЕРШІЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320 ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з ценою прера- рупною, дома латами, караваном, балсамуванням, виш- валанням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з вишком одя- ня й належностей за церковну відправу й цвинтар. S. KANAI KAIN 433 State St., Perth Amboy, N. J.

МИРОН ЛИТВИН І СИН УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Обслуга шпир і чести Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347 Branch office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК заряджує погребам по ціні так низькій як \$150 Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: Melrose 5-6577

СТАВІЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СО- ЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗА- ЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ЗАРОБЛЯЄ ПО \$1,250 У ТИЖДЕНЬ. Каролін Лі, 6- літня фільмова акторка, має, за вироком суду, поби- рати тиждень по \$1,250 через 30 тижнів у році. По кожних трьох фільмах вона може провести три тижні в своїх родичів; її батько зветься Ворен Коуп і живе в Мартинс Фері, в стейті Огайо.

ТАРЗАН, ч. 291. Галюпуюча іда.

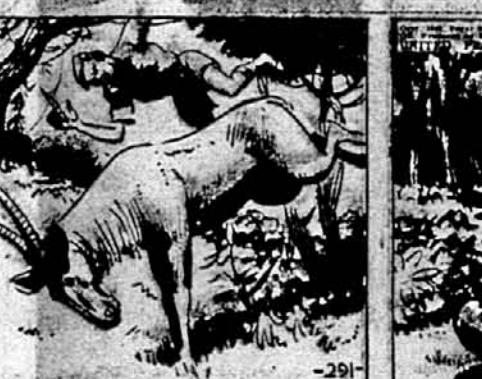
THOUGH WEAK FROM HUNGER, TOMMY CLIMBED A TREE ABOVE THE GAME TRAIL. SOON A SMALL BUCK AMBLED INTO VIEW.

Хоч Том був ослаблений з голоду, проте він якось видряпався на галузь дерева, що звисала якраз над шляхом, куди мала проходити дичина.

AS IT PASSED BENEATH HIM, HE DROPPED DOWN ON ITS BACK, HIS KNIFE READY TO STRIKE.

Незадовго під галуззю справді повинив козел, що йшов до водо- пою. На нього скочив Том держа- чи в одній руці ножа, щоб ним про- бити козла.

THE INSTANT HE TOUCHED IT, THE BEAST LEAPED LIKE A BUCKING BRONCHO, AND HURLED THE BOY TO THE GROUND.

Та козел, почувши на собі якийсь тягар, стрясся, хлопнув задними ногами і хлопцем миттю опинився на землі.

A MOMENT LATER, TOMMY LAY IN THE TRAIL WATCHING HIS DIN- NER GALLOP AWAY.

Том лежав знеохочений на стежці і не хотів відразу під- носитись. Він дивився, як його їда скоро поїскала в глиби- ну нетрів.